

Posudek oponenta na bakalářskou práci Magdalény Hromkové

Vývoj úrovně sňatečnosti ve vybraných mimoevropských zemích v 2. polovině 20. století

Bakalářská práce Magdalény Hromkové se zabývá velmi zřídka zpracovávaným vývojem sňatečnosti mimoevropských zemí, i když v současné době globalizace je téma zkoumání společných nebo naopak odlišných trendů sňatkového chování velmi zajímavé a aktuální. Ačkoliv autorka kvůli nepříliš srovnatelné datové základně musela slevit ze svých představ postihnout reprezentativní sňatkové chování obyvatelstva různých mimoevropských regionů a různých kulturních okruhů (jak sama v úvodu přiznává), přesto se jí podařilo alespoň v určitých částech světa (10 zemí z 5 světadílů) postihnout rodinné chování, najít společné a rozdílné trendy a většinou i začlenit toto chování do kontextu geopolitických, kulturních a historických souvislostí. Práce je cenná i přesto, že sňatkové chování v 6 z vybraných zemí vychází z modelů chování evropské populace, neboť jde o státy, na jejichž současné struktuře obyvatelstva se rozhodující nebo velkou měrou podílela dávno minulá, nedávná i současná imigrace z Evropy. Zajímavé bylo sledovat, jakým způsobem se sňatkové chování v těchto zemích modifikovalo.

Práce vychází z teoretických základů Hajnalovy teorie, vlastní popisná komparativní analýza je pak založena na porovnání ukazatelů vývoje struktury populace podle rodinného stavu, konkrétně podílu svobodných osob podle věku a pohlaví, ukazatelů hrubé míry sňatečnosti, průměrného věku při prvním sňatku a zastoupení nevěst a ženichů podle věku při sňatku (u zemí, která tyto údaje publikují). Prioritou datových zdrojů byla především srovnatelnost, což při vývojovém přístupu znamenalo většinou jen využití dat publikovaných OSN (Demographic Yearbook ad.). Nicméně je třeba ocenit, že kromě publikovaných dat autorka použila i jí vypočtené ukazatele průměrného věku při prvním sňatku (Singulate mean age at marriage - tzv. SMAM); způsob výpočtu je v metodické kapitole přesně a správně popsán a citován pramen.

Struktura bakalářské práce má tradiční podobu. Vymezení tématu, stanovení cílů práce, formulace pracovních hypotéz, použitá literatura a datové zdroje jsou popsány ve strukturované úvodní kapitole, stejně jako metodická část. Následuje partie teoretická s podáním historického vývoje sňatečnosti ve vybraných zemích (první polovina 20. století), která je odrazovým můstkem pro vlastní popisnou analýzu sňatečnosti jednotlivých zemí. Z práce je patrné, že autorka má hlubší zájem o dané téma, dokázala získané informace přehledně popsat a utřídit. V závěru práce ukazuje souvislosti s obecnými trendy sňatkového chování a vývoje společností jednotlivých zemí v současnosti (např. vliv růstu úrovně vzdělání, resp. gramotnosti, vlivy imigrace). Autorka tím prokázala, že zvládla nejen metody demografické analýzy, ale dokáže posoudit souvislosti demografického a společenského vývoje.

V práci jsem nenašla žádné vážnější nedostatky věcného charakteru, je však pravda, že trpí poněkud příliš popisným charakterem, teprve v závěru práce naznačuje jednotlivé souvislosti a vztahy.

Po stránce formální je práce provedena celkem dobře, i když je v ní řada drobných chyb způsobených patrně nepříliš pozornou korekturou (vynechaná písmena, tvaroslovné a interpunkční chyby - např. v názvech obrázků 2, 6,9,14,29,32, v textu – str. 26, 37, 40, 44). Práce má všechny formální náležitosti, dostatečný rozsah (61 stran, z toho 50 stran vlastního textu), kvalitní zpracování obrázků a tabulek.

Práce Magdalény Hromkové „Vývoj úrovně sňatečnosti ve vybraných mimoevropských zemích v 2. polovině 20. století“ proto podle mého názoru splňuje nároky kladené na bakalářské práce a doporučuji ji k obhajobě.

V Praze dne 4. 6. 2010

RNDr. Dagmar Bartoňová, Ph.D.